VOLUME 21 NR.2

F E B R U A R I 1 9 8 1

1. Zondag 1 februari 1981 te 10 uur in het lokaal ' Stella Maris ' Italiëlei 72, te Antwerpen
Spreekbeurt door de heer P. Van Pel
over ONDERWATERFAUNA VAN BRETAGNE
met dia's (waaronder prachtige onderwater-opnamen.)

2. Zondag 1 februari 1981 te 10 uur in het lokaal ' Stella Maris ' Italiëlei 72, te Antwerpen
Aparte vergadering voor de jeugd.
De heer R. Pickery komt praten over TROCHIDAE.
Eveneens met dia's.

3. Vrijdag 13 februari 1981 te 20 uur in het lokaal Koolkaai 9 te Antwerpen : Vergadering van de studiegroep XENOPHORA onder leiding van de heer E.WILS.

4. Vrijdag 20 februari 1981 te 20 uur in het lokaal Ommeganckstraat 26 te Antwerpen : vergadering van RAAD VAN BEHEER (+ inbinden en verzenden van maandblad.

5. Zaterdag 14 februari 1981 te 11 uur in het lokaal ' Stella Maris ' Italiëlei 72, te Antwerpen
vergadering van de werkgroep ARGONAUTA.

Datum van uitgifte : 16 januari 1981.

VERSLAG VAN DE STATUTAIRE VERGADERING OP ZONDAG 4 JANUARI 1981

Vierenveertig stemgerechtigden waren opgekomen voor deze vergadering, die gezien het karakter, toch eerder als saai moet bestempeld worden.
Ondergetekende bracht het jaarverslag (zie elders in dit maandblad). Hierna deed de heer Kruyniers onze kastoestand uit de doeken, met alle inkomsten en uitgaven in detail voor het jaar 1980. De twee aanwezige artsen (Gillis en Wellens) vergewisten zich van de degelijkheid van dit verslag en tekenden ' ter ontlasting'. Zo kon de voorzitter dan het morele verslag doen. Ook hij stelde een intensiever verenigingsleven vast, feliciteerde de heer De Brouwer en de heer Wellens voor de leiding van de Rode Zee - expeditie en noemde de studiegroep Xenophora ' op het goede pad'. Twee vermeldenswaardige elementen voegde hij toe aan het jaarverslag : de deelname aan de tentoonstelling in het Ieper-centrum door de heer Van Wetter en Wils, maar vooral de goede werking van onze onderafdeling : B.V.C. Brugge. We vinden hierover meestal wel een verslag in ons maandblad, maar dat het onze dochter zo goed gaat is dank zij de heer Wolf en de heer Boone.

Negatief noemde de voorzitter het feit dat ons maandblad inhoudelijk eentonig dreigt te worden. Ons blad zou nog meer contactorgaan voor de leden moeten worden. Vandaar de oproep : Schrijf er ook eens wat in !

Wat 1981 belooft : Viering van het 20jarige bestaan op 18 oktober ; het lentebal wordt vervangen door een andere formule op 21 maart (details in dit en volgende nummers).
Onze voorzitter sprak dan zijn dank uit aan de beheerraad, aan de uittredende secretaris de heer Swaelen (die ondanks over-drukke profesionele bezigheden zijn werk als secretaris onberispelijk heeft volgehouden), aan de heer Vereycken die ons maandblad volledig uittijpt (en dit bijna al een lustrum lang), aan de heer Pickery en de heer Steppe (voor hun inspanningen vooral op materieel vlak). Verder dank aan de heer Van Belle, Delsaerdt en De Brouwer voor hun inbreng in het maandblad. Aan de heer Kruyniers voor het nauwkeurig bijhouden en beheren van de finantiële zijde van onze vereniging. Aan het duo Milans-Steppe voor het werk in de jeugdafdeling en tenslotte onze Nederlandse vrienden die elke maand op de eerste rij zitten, nadat ze de verduistering hielpen ophangen!

Dan moest gestemd worden. De heer Swaelen was uittredend, niet herkiesbaar. Werden verkiesbaar voor de beheerraad en het resultaat :

De heer Pickery	ja :	42	neen :	1	onthouding 1
de heer Wils		37		7	-
De heer Steppe		40		1	3
Mevrouw Vereycken		42		1	1
De heer Wuyts		41		1	2

Hierna kon er geïnterpelleerd worden : Meer ruil (Poppe), waar blijft Sea Shell Collector (Cauwenberghs), inzage in de tijdschriften (Wolf)- dit zal mogelijk zijn bij de stand van de bibliotheek , informatief (Christiaens).

De heer Wils gaf tenslotte het eerste deel van zijn filmverslag over de Barbados-Expeditie (waaraan moerdere van onze leden deelnamen).

A/ Delsaerdt.

8. VASUM ARMATUM (BRODERIP, 1833)

BRODERIP, 1833. (in) Proceedings of the Zoological Society of London) ; 4 (art.summ.:) " New species of the collection made by Mr. H. Cuming, accompagnied by characters by Mr. Broderip."
p. 7 Genus *Turbinella*.
Turbinella armata.
Turb. testa fusiforma, transversim striata, tuberculis spinisque fortibus muricata, griseo castaneoque fasciata et maculata; apertura alba; columella 6-7 plicata, labro sinuato, intus striato et dentato, dentibus castaneis. long. $2\frac{6}{8}$, lat. $1\frac{6}{8}$ poll.
Hab. ad Insulam Elizabethae.

The tubercles and strong spines are disposed in transverse series. The angle of the body whorl is coronated with spines, and then follows, after an interstitial transversely striated space, a band of large tubercles; this is followed by an intermediate space transversely ribbed and striated, and towards the base is an elevated transverse ridge, armed with stout but rather blunt spines; the other whorls have one row of spines only, and no tubercles. Found on the coral reef. - W.J.B.

REEVE; 1842. Conchologia Systematica.
Vol. II, pl. CCXXIX (229), fig. 6 :

Holotype + paratype in Brit. Mus. (Nat. Hist.) NO. 1950.8.29.12-14.

REEVE, 1847. Conchologia Iconica
Vol. IV, *Turbinella*,
Species 29, *Turbinella armata*.
"... columella five-plaited,)plaits alternately larger; whitish, banded and blotched with black and peculiarly stained witht blue, interior yellowish-white ".

Hab. Elizabeth Islands, Pacific Ocean (on the reefs) : Cuming.
One distinguishing feature of the species is its peculiar blue-stained colouring.
Fig. Pl. V, f. 29, volledig gelijk aan REEVE (1842), pl. 229 f.6

GOULD, 1852. U.S. Exploring Expedit. Vol.XII, pl.17,fig.290-291
P.238 : *Turbinella armata* Broderip.
" Animal above pale flesh-colour, finely mottled with purplish; siphon and locomotive disk salmoncoloured ; eyes on a bulbous expansion near tip of tentacles. Operculum yellowish."
Tuamotu Islands.

KUSTER-KOBELT, 1876. Purpuracea. I Turbinella und Fasciolaria. *Turbinella*, p. 63-64 : 59. *Turbinella armata* Broderip.
Taf. 16, Fig. 2.
" Diese chöne Art ist zunächt mit *T. ceramica* verwandt, bei der sich auch due fünf ungleichen Spindelfalten finden, doch ist sie schon durch die Färbung leicht zu unterscheiden."

TRYON, 1881. Man. Conch. IV, *Vasum*, p. 72 :
" *V. armatum* Brod. (fig.10) is the juvenile of this species (*V. ceramicum* Linné, 1758)."
Pl. 20, fig. 10 = REEVE (1842) pl. 229, fig. 6.

DAUTZENBERG + BOUGE, 1933. Journal de Conchyliologie.
Vol. 77, Famille TURBINELLIDAE, p.206 :
Vasum ceramicum var. *ramata* Broderip.
" Localités. - Ile Anaa (Collect. Ph.D., ex Culliéret, 1890); Hikueru ! un exemplaire de grande taille : 130 millim. de hauteur.
Cette variéte se distingue du *V. ceramicum* typique par le grand développement des tubercules qui garnissent l'angle supérieur du dernier tour.".

ABBOTT, 1959. Indo-Pacific Mollusca. Vol. I, no. 1, *Vasum*, p.18-19 : *Vasum (Vasum) armatum* (Broderip, 1833).
Pl. 1, fig.4 ; pl. 2, fig. B : radula.
Range : "Eastern Polynesia from the Phoenix Islands to the Tuamotu Islands (not Hawaiian Islands). "

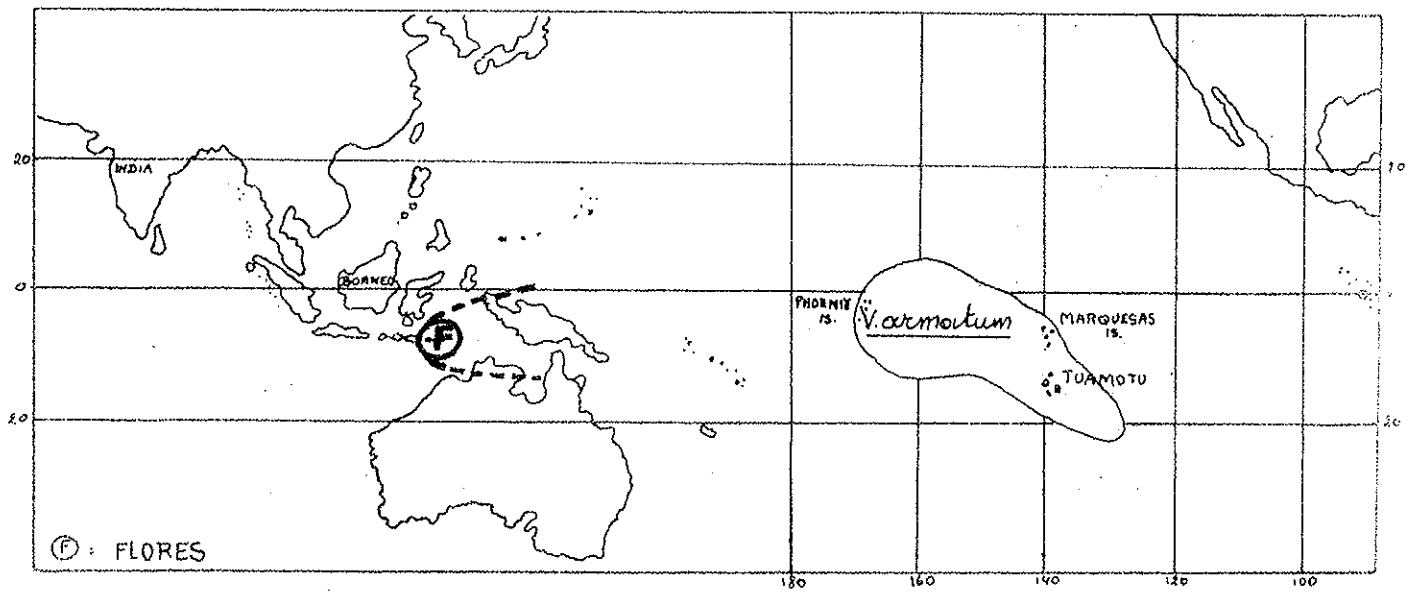

-- acc. Fr. Vianney . COLL. R.N.H. Leiden.

— Range acc. T. ABBOTT (1959)

Bespreking :

De typen in het Brit. Mus. (Nat.Hist.) werden bestudeerd. Ook onder meer de twee specimen in de Dautzenberg-collectie, in het K.B.I.N. - Brussel (Culliéret, leg.1890, I.G.10591). *Vasum armatum* gelijkt helemaal niet op een juveniele *Vasum ceramicum* zoals TRYON (1881) beweerde. Bovendien lijkt ABBOTT (1959) ook radula-verschillen vast te stellen. Wij houden het dan ook bij een volwaardig species.

Het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden bewaart exemplaren die belangrijk zijn voor het bepalen van het verspreidingsgebied :

+ *Vasum armatum*. Rif + strand bij Larantoeka. Oost Flores, tussen Weri en Waibaloen. 1959-'62 Leg. Fr. Vianney.
+ *Vasum armatum*. 73 mm x 52 mm. Leg.Sowerby. Coll. Schepman. Australia.

De localiteit opgegeven door broeder Vianney is zonder meer betrouwbaar, gezien de wetenschappelijke ernst waarmee hij werkte en zijn langdurig verblijf op Flores.

Wij moeten dus een belangrijke correctie aanbrengen op het verspreidingsgebied zoals het getekend werd door ABBOTT (1959) : Zie kaart.

. . . . . .

SUMMARY :

Original description by BRODERIP (1833), original figure by REEVE (1842). Holotype and paratype in B.M. (N.H.) No. 1950.8.29.12-14. REEVE (1847): Hab. Elizabeth Is., Pacific Ocean (on the reefs). Description of the animal by GOULD (1852). TRYON (1881) thought *Vasum armatum* to be the juvenile of *Vasum ceramicum*. DAUTZ. + BOUGE (1933) : *Vasum armatum* is a variety of *Vasum ceramicum*. ABBOTT (1959) : Radula and range. See pages LXIX-LXX.

Discussion :

We studied the types in the B.M. (N.H.) and specimens in other museums, for instance the Dautzenberg-collection in K.B.I.N.- Brussels (*V. armatum* : Culliéret, leg. 1890, I.G. 10591). It is impossible to see *Vasum armatum* as the juvenile of *Vasum ceramicum* as TRYON (1881) did. ABBOTT (1959) gives an addional difference in the radular-structure. So we consider it to be a valid species.

We found specimens in the R.M.N.H.- Leiden; very important concerning the distribution of *Vasum armatum*. We can read on the labels :

+ Rif + strand by Larantoeka. Oost Flores, tussen Weri en Waibaloen. 1959-'62 Leg. Fr. Vianney.
+ Leg. Sowerby. Coll. Schepman. Australia.

Fr. Vianney is reliable because of his scientific collection and his long activities in Flores. So we can make an important correction on the distribution-map of ABBOTT (1959) : See page LXX.

9. Vasum caestus (Broderip, 1833).

BRODERIP, 1833. (in) Proceedings of the Zoological Society of London,) p.8 : *Turbinella caestus*.

Turb. testa subrhomboidea, crassissima, ponderosissima, alba, anfractu basali longitudinaliter subplicato, angulato et transversim sulcato, angulo tuberculis conico acutis, maximis armato, sulcis maximis; cingulis basalibus tuberculatis, penultimo maximo ; columella quadriplicata ; labro sinuato ; epidermide crassa, longitudinaliter striata; umbilico magno : long. $3\frac{7}{8}$, lat. $3\frac{1}{8}$ poll.

Hab. ad Caraccas.
This species approaches nearest to *Turb. pugillaris (= Vasum muricatum)*, but the difference of shape, the extreme thickness and weightof the shell, the smaller number but increased size of the furrows, the immense bulk of the conical tubercles, the reduced number of the plaits on the pillar, and the enlarged umbilicus, point it out as distinct, - to say nothing of the epidermis, which is much thicker and coarser, and not unlike that of *Pyrula patula*, nobis. *Turb. caestus* varies much in size, but not in character.
It was found in soft mud among the rocks of the bay

REEVE, 1847. Conchologia Iconica, IV, *Turbinella*, pl. VI, fig. 34 a-b species 34 : *Turbinella caestus*.

... the adult examplesof this species has so much the appearance of a monstrously developed specimen of the *T. muricata*, that I have considered it necessary to figure the young in both instances to exhibit the difference, which though slight appears constant... an important variation in the plaits of the columella - - in the *T. caestus* they consist of four nearly equal plaits, in the *T. muricata* there are five, three large and two intermediate small...

MENKE, 1851. (in) Zeitschrift für Malakozoologie, VIII, p.17 : Hij onderscheidt twee variëteiten. Enerzijds een kleinere met witte mondopening, anderzijds een grotere met brede navel en rood op de columella. Menke is de eerste auteur, ons inziens, die de vindplaat correct aangeeft : Mazatlan.

KUSTER-KOBELT, 1876. Purpuracea III, Turbinella und Fasciolaria, species 52, p. 57-58. Taf. 14, fig.2.
... Hauptunterschied liegt in den Spiralfurchen : bei muricata sind sie flach und sehr zahlreich, gegen 20 zwischen beiden Höckerreihen, caestus hat nur fünf breite, tiefe Furchen ...

DE EUROPESE POLYPLACOPHORA

(Deel 25)

R.A. Van Belle

CALLISTOCHITON PACHYLASMAE (DI MONTEROSATO, 1879)

ORIGINELE DIAGNOSE :

Di Monterosato, T.A., 1878; Enumerazione e Sinonimia delle Conchiglie Mediterranee, G. Sci. nat. econ. Palermo : 77. Di Monterosato geeft hier enkel de vindplaats en het substraat, ttz. " *Chiton Pachylasmae*, Seg. ms. Sretto di Messina, coralligeno, sul *Pachylasma giaanteum* ". Het is dus een nom. nud. Dezelfde auteur geeft echter een diagnose in 1879, Monografia dei Chitonidi del Mediterraneo, G. Sci. nat. econ. Palermo, 14: 16.
" C. testa minuta, aspera ; areis lateralibus valde elevatis ; valvula postica septem-radiata, antica scabra ; limbo sub lente tenuissime sabuloso. Long. mill. 5-6; lat. 3 1/2 " (*Chiton*).
Hab.: ... mari coralligeni dello stretto di Messina sul *Pachylasma giganteum* ...

GENUS :

Callistochiton Dall, 1879, Report on the limpets and chitons of the Alaskan and Arctic regions with descriptions of genera and species believed to be new, Proc. U.S. Natn. Mus., 1 (1878) : 297. Type : *Chiton palmulatus* Dall, 1879.

OPMERKING :

Van *Callistochiton pachylasmae* bestaat alleen het holotype en tot voor enkele jaren vormde de beschrijving van Di Monterosato het enige houvast voor deze soort. Sabelli (1971: 561) bestudeerde het holotype en kwam tot het besluit dat het wel degelijk een geldige soort betrof, behorend tot het geslacht *Callistochiton*.
Ferreira (1979: 463) bevestigde deze generieke allocatie. Hij sprak echter twijfel uit over de vindplaats, gezien er geen verder materiaal meer gevonden werd in de Middellandse Zee. Eerst

meende ik deze stelling te kunnen bijtreden, vooral omdat er geen andere *Callistochiton*-soorten leven in de Middellandse Zee, noch langs de Atlantische kusten van Europa of Afrika. De dichtst nabij levende soort, *Callistochiton adenensis* (E.A. Smith, 1891), is slechts te vinden in de Rode Zee en de Golf van Aden. De Heer P. Kaas (Nederland) was echter zo vriendelijk mij mede te delen dat hij in het Museum van Leiden, tussen nog niet geïdentificeerd materiaal van de Tydeman Expeditie 1977 naar de Canarische Eilanden, een *Callistochiton*-exemplaar gevonden had, gedregd op 500 m. diepte ten westen van Kaap Juby (Marokko). Dit exemplaar zal wellicht, na grondige studie en vergelijking, identiek blijken te zijn aan *C. pachylasmae*. Het bevestigd in elk geval het bestaan van een *Callistochiton*-soort in de Mediterrane provincie.

BESCHRIJVING :

Daar er noch door Sabelli, noch door Ferreira, iets nieuws werd toegevoegd aan de beschrijving van di Monterosato, kan ik hier slechts de inlichtingen vermelden zoals ze door de auteur zelf gegeven werden :

Schelp klein, het tegmentum ruw, de laterale area's sterk verheven, Schelpstuk VIII met 7 ribben, schelpstuk I schilferig ruw. Gordel onder vergroting fijn zanderig gekorreld? Lengte 5 à 6 mm., breedte 3,5 mm.

Door Prof. Sequenza gevonden in de coralligene velden van de Straat van Messina op *Pachylasma giganteum*, aan dewelke het zijn naam ontleent.

Deze soort vertoont belangrijke kenmerken. Ik veronderstel dat het mij overgemaakte exemplaar zijn volledige ontwikkeling nog niet bereikt heeft.

De sculptuur is samengesteld uit 7 verheven ribben op het laatste schelpstuk. De laterale area's hebben dezelfde sculptuur en zijn eveneens verheven. Het eerste schelpstuk en de mediane area's hebben een grove oppervlakte.
De gordel is dun en bijna leerachtig. De kleur zoals deze van *Chiton cajetanus*.

Tot zover de beschrijving van di Monterosato. Op een viertal dia's van het holotype, bekomen van Dr. A. Ferreira, kan ik nog de volgende vaststellingen doen: di Monterosato heeft hier klaarblijkelijk de eindschelpstukken onder elkaar verward, het is inderdaad het schelpstuk I dat 7 zware ribben vertoont, waarop dan nog concentrische verhevenheden voorkomen. De laterale area's zijn duidelijk verheven, zij worden gevormd door telkens één brede rib waarop hier en daar enkele knobbels te merken zijn. De pleurale area's zijn grof gekorreld in min of meer longitudinale rijen. Het schelpstuk VIII vertoont een duidelijk driehoekig antemucronaal veld en een sikkelvormig en veel lager gelegen mostmucronaal veld. De mucro schijnt iets achter het midden en laag gelegen te zijn. Alle schelpstukken zijn ongeveer even breed, zodat het dier een langwerpige vorm heeft. De gordel is tamelijk breed, maar op verschillende plaatsen geschonden of opgerold. De kleur, licht grijsgroen, komt waarschijnlijk niet met de werkelijkheid overeen. Het betreft hier immers dia's, dan nog gemaakt van photo's.

VERSPREIDING :

Volgens de tekst van di Monterosato, is *Callistochiton pachylasmae* dus een sublitorale soort die gevonden werd in de Straat van Messina.

PLAAT :

Daar er van deze soort nog geen figuren of photo's gepubliceerd werden, is er voor *C. pachylasmae* geen plaat voorzien.

REFERENTIES :

Ferreira, A.J., 1979, The Genus Callistochiton Dall, 1879 (Mollusca : Polyplacophora) in the Eastern Pacific, with the Description of a New Species, Veliger, 21 (4) : 444-466.

Sabelli, B.A., Revisione del Chiton pachylasmae Monterosato, Boll. Zool., 38 (4): 561.

MEDEDELINGEN

INBINDEN JAARGANG 1980

Zoals ieder jaar kunt U ook nu weer uw jaargang van "Gloria Maris" laten inbinden. Daartoe ontdoet U al uw nummers van nietjes en omslagen, en klasseert de losse bladen in de juiste volgorde in één omslag, waarop U uw naam vermeldt. Als U dit op een volgende maandvergadering afgeeft aan de heer of mevrouw Saesen, krijgt U volgende maand het ingebonden boek terug. Prijs 95,- Fr.

OPROEP TOT VOORDRACHTGEVERS

Hiermede doen wij een oproep tot al onze leden om zich op te geven als voordrachtgever daar onze lijst uitgeput is.
Iedereen heeft toch dia's of film over zijn vakantie of kan iets vertellen over zijn hobby en zijn ervaringen op schelpengebied.
Wij kunnen steeds van elkaars ondervinding en kennis iets opsteken.
Daarom gelieve uw naam op te geven aan één van de bestuursleden.
Hartelijke dank bij voorbaat.

ADRESVERANDERING

We vernemen dat vanaf heden het adres van ons medelid E. WILS is : " CORAL REEF " - Hoek Kloosterstraat en Kronenburgstraat, te Antwerpen. Open 10-12.30 u. en 13-18 u. vrijdag tot 19 u.
's Woensdags gesloten.

RUILBERICHT

Belangrijke verzameling voor beginners met o.a. olividae, buccinidae, cypraeidae, tropische tweekleppigen e.a. over te nemen voor een vriendenprijsje. Alle inlichtingen bij Marc en Nicole Veldeman, telefoon (na 18 u.) 031/40.38.17

NIEUWE UITGAVE

Bij de Stichting Biologia Maritima verscheen een nieuwe publicatie : EUROPESE PECTINIDAE . - 10,- fl. Te bestellen bij de heer Eyckelenboom tijdens de maandvergadering.

OUDE JAARGANGEN

Het zal vooral de nieuwere leden interesseren dat van de meeste jaargangen van "Gloria Maris " nog extra nummers te verkrijgen zijn. Prijs : 1980-1975 : 200,-fr. per jaargang
1975-1970 : 250,-fr. " "
vóór 1970 : 300,-fr. " "

U kunt uw exemplaar aanvragen op het secretariaat of bij een van de Beheerders op de maanvergadering.

TER VERVANGING VAN HET LENTEBAL.

Op het einde van de zestiger jaren werden onze eerste "LENTEBALS " ingericht, die uitgroeiden tot een bijzonder succesrijke traditie.
De euforie van de " golden sixties " kreeg echter in de jaren zeventig gevoelige klappen, en maakte plaats voor een toestand die men thans iedere dag op radio en TV als " crisis" hoort bestempelen. In dit kader leek het de Beheerraad aangewezen om van de oude formule af te stappen en het meer in de huidige trend van "kleinschaligheid" te gaan zoeken. Daarom wordt op zaterdag avond 21 maart 1981 in plaats van een Lentebal ons eerste

B.V.C. ETENTJE

ingericht: een uitgebreid koud buffet , gevolgd door gezellig samenzijn met muzikale begeleiding van een disc-jockey, waarbij dus ook de danslustigen aan hun trekken kunnen komen.

We leggen er speciaal de nadruk op dat de eerste bedoeling van dit etentje is : een kontaktavond te zijn tussen onze leden en hun families, iets waar reeds van verscheidene kanten werd om gevraagd. Dus : GEEN bulderende muziek (zodat er tenminste conversatie mogelijk is), GEEN tombola, GEEN statige soireekleren, maar gewoon een avondje uit tussen vrienden uit gans Vlaanderen (en een deel van Nederland !).
Uiteraard zijn dus ook de niet-danslustigen hartelijk welkom !

Leden BVC-ers, deze avond wordt ingericht voor U, bewijs door uw talrijke opkomst dat dit initiatief zinvol is.

Deze avond gaat door in de zaal " De Grot " te Edegem, schuins over de Basiliek), de prijs zal ongeveer 450 Fr. per persoon bedragen.
Nadere gegevens vindt U in het volgend nummer van "Gloria Maris ".

JAARVERSLAG van de Belgische Vereniging voor Conchyliologie Antwerpen, voor het jaar 1981.

Wij kunnen met fierheid terugblikken op een jaar geslaagd verenigingsleven. We hadden onze maandelijkse zondag-bijeenkomsten in " Stella Maris ". Onze maandelijkse vergaderingen van het bestuur, de werkgroep Xenophora en de afdeling Paleontologie. En vooral ons maandblad, GLORIA MARIS , onderhield stipt de bindingen tussen alle leden. En bovendien mochten we in het voorbije jaar ons duizendste lid welkom heten.

Wat de maandelijkse algemene vergaderingen betreft :
In januari was er behalve de statutaire vergadering een film van Dr. Wellens over de expeditie van onze vereniging naar St. Vincent.
In februari gaf dhr. Poppe zijn malacologische bevindingen op Lanzarote (Canarische eilanden).
In maart was het onderwerp : een expeditie naar Hurghada. Dhr. De Brouwer landde in zijn diareeks bovenop de piramide van Chephren om daarna onder te duiken in het rijk van Neptunus. Dr. Wellens verleidde de aanwezigen met een prachtige film.
Tijdens de maandvergadering van april had dhr. Poppe het relativerend en humoristisch over de evolutie van verzamelaars, verzamelen en verzamelingen.
Dhr. Bruynseels besprak in mei de Europese Gastroppda. Naast systematiek kwamen ook ervaringen uit de collectie-praktijk ter sprake.
In juni behandelde ondergetekende de CHAMIDAE, waarbij afbeeldingen uit het werk van Reeve en Chenu werden vergeleken met specimen uit de collecties in Parijs en eigen verzameling.
Juli en Augustus gaven luchtige vakantievergaderingen, waarbij de onderlinge contacten het enige doel waren. Toch moet het initiatief van Dhr. Nolf onderstreept worden die in augustus boeken en tijdschriften besprak met letterlijk een kring van aanwezigen waarin ook dhr. en mevr. Van Damme het materiaal toonden van hun reis naar Sri Lanka.
Begin september behandelde dhr. Kruyniers de TEREBRIDAE en bracht zijn minitieus verzorgde verzameling mee.
In oktober, op initiatief van onze voorzitter, een experimentele vergadering : 11 sprekers traden spontaan op om hun vakantie-resultaten, althans op conchyliologisch vlak, naar voor te brengen. Het hadden er meer dan 11 kunnen zijn, maar het late uur maakte er een eind aan. Het was een vergadering die zeer gewaardeerd werd door de aanwezigen.

8 November was een grote dag : Ontmoeting met de Nederlandse Malacologische Kring in Leiden onder het voorzitterschap van Dr. Gittenberger. Ondergetekende verhaalde twee jaar conchyliologische activiteiten in de marge van de wetenschap en onze voorzitter bracht een overzicht van de CANCELLARIIDAE.
Tenslotte in december, onderhield dhr. Nolf ons over zeldzame mollusken uit Europa en uit de wereldzeeën.

In het maandblad was vooral dhr. Van Belle actief met artikels over de Europese Polyplacophora. Er verschenen zomaar even 60 pagina's in deze studie, de platen niet meegeteld. Een grondige studie die door velen met bijzondere aandacht wordt gevolgd.
De studie van de TURBINELLIDAE sensu strictu werd door ondergetekende verder gepubliceerd in artikels, een 15tal bladzijden.
Dhr. Pickery bracht een gewaardeerd volledig overzicht van de HALIOTIDAE.
Dhr. De Brouwer publiceerde een volledig dossier over zijn verzamelreis naar Mauritius in 1979.
Er kwamen 5 boekbesprekingen aan de hand van dhr. Nolf, Poppe, Verhecken en Backeljauw.
Bijna maandelijks troffen we ook eenvoudige beschrijvingen aan van Noordzee-mollusken bestemd voor de jeugd waarvan de tekst van mevrouw Vereycken en de tekeningen van de heer Vereycken.
Voor de jeugd werd er vooral geschreven door mej. Milans, dhr. Steppe en Backeljau.
Opgemerkt dient ook de regelmatige Argus-rubriek door dhr. Nolf die in het voorbije jaar ongetwijfeld één der aktiefste leden van onze vereniging was. Tot zover ons maandblad.

De werkgroep Xenophora, o.l.v. dhr. Wils, startte de systematische studie van onze Europese Gastropoda. Werden behandeld : HALIOTIDAE, PATELLIDAE (met medewerking van dhr. Christiaens als specialist) en de TROCHIDAE. Natuurlijk kwamen ook regelmatig problemen aan bod i.v.m. de systematiek en nomenclatuur van de CONIDAE n.a.v. de gekende publicaties in Basteria.

Wat de bestuursvergaderingen betreft, mag wel eens vermeld worden dat deze werkgroep (met vooral de nadruk op het eerste woord) elke bijeenkomst begint met een ruim uur, in het zweet des aanschijns, te besteden aan het verzendingsklaar maken van het maandblad.

Op 22 maart hadden we ons lentebal.

In april kwman de tweede publicatie van de Belgische Vereniging voor Paleontologie uit : Veldatlas voor Cenozoische Fossielen van België (deel 1) met 147 soorten uit het Mioceen, Plioceen en Pleistoceen.

In oktober daalden we af in de Poesjenellenkelder en een week of wat later vertrokken leden van onze vereniging op expeditie naar Hurghada.

Ook moeten we vermelden dat er een reglement voor de bibliotheek-service werd uitgewerkt en dat de boekenkast verhuisd werd naar de vergaderzaal. Uit de resultaten zal blijken of het een drukkere uitleendienst wordt.

Het clublokaal in de Koolkaai onderging nog meer gedaanteveranderingen en wie daar tijd en veel moeite instaken waren vooral en in alfabetische volgor e : dhr. Pickery, dhr. Steppe, onze voorzitter, zonder de onderhoudende handen niet te vergeten van mevr. Vereycke en mej. Milans.

Wederzijds werd het verlangen uitgesproken door onze vereniging en de Nederlandse Malacologische Kring naar meer samenwerking. Individueel bleek die er al verrassend veel geweest te zijn. Ruimere samenwerking tussen beide verenigingen is in alle geval iets om aan te werken.

Als afsluitende gedachte in dit jaarverslag moet naarvoor gebracht worden dat wellicht het meest kenmerkende van het voorbije jaar was het intensievere verenigingsleven. Herhaaldelijk waren hiervan gelukkige symptomen te zien. Op de eerste plaats de opvallend talrijke opkomst op de maandvergaderingen, ondanks bijvoorbeeld weinig uitnodigende weersomstandigheden. Afstanden schijnen geen hinderpaal te zijn, want onze trouwste leden komen zowel van Rotterdam, Oostende, Brabant en Limburg als vanuit het Antwerpse zelf. Dat wijst erop dat velen op hun kalender de maandelijkse zondag van de algemene vergadering reserveren om elkaar terug te vinden. Dat er tussen een aantal leden hartelijke kontakten zijn gegroeid waarin onze hobby wel de gemeenschappelijke grond is, maar niet meer de hoofdzaak.
Is dat niet een aanmoedigende gedachte voor de leden en voor allen die zich (vaak op de achtergrond) heel hard en zonder vergoeding inzetten voor onze B.V.C. ?

A. Delsaerdt
ondervoorzitter
4 januari 1981.

B.V.C. AFDELING WEST-VLAANDEREN

Verslag van de vergadering op 21 december 1980.
Onze vergaderingen blijken steeds meer efficiënt te verlopen. Tot de zwijgende meerderheid behoren noeste werkers die evolueren van het stadium der heremietkreeften naar dit van de naaktslakken, zodat ze zich van hun mooiste zijde laten zien en nu ook regelmatig met het resultaat van hun arbeid te voorschijn komen. We bedanken in het bijzonder Gilbert Herman (St. Baaft Vijve) voor de compilatie van fouten en correcties die in de " Strandgids De Panne" respectievelijk werden opgespoord en aangebracht. We hopen binnenkort deze revisie in het " Gloria Maris "- maandblad te mogen publiceren. Gilbert was ook reeds gestart met het uitwerken van schetsen en termen die ons beter wegwijs zullen maken in het Conchyliologisch jargon.
Op de vorige vergadering maakten we reeds kennis met de nota's van Albert Driessen (Oostende).
Jean-Paul Kreps (Knokke) daarentegen kwam pronken met een prachtig exemplaar van Panomya spengleri. Een zeldzame vondst die hem beloont voor zijn hardnekkig jagen op (of vissen naar ?) Noordzeeschelpen. We doen meteen een oproep tot onze leden opdat ze nog meer resultaten van excursies ofwel geruilde schelpen zouden meebrengen. Waarom niet eens een pakket van een buitenlandse correspondent op de vergadering open maken ? Wellicht worden zo ook andere leden door de ruilmicrobe gevat.
De periodieke aflevering van recente boeken werd dit keer aangevuld met een aanbod van antikwariaatswerken, die uitzonderlijk op deze december bijeenkomst ter inzage waren van onze leden.
F. Nolf projecteerde tenslotte een aantal dia's, die reeds eerder in Antwerpen werden vertoond. We maakten kennis met onlangs beschreven en ook niet benoemde soorten. Naast spectaculaire schelpen verschenen ook minuscule Europese schelpen op het doek zoals Capulacmea gracialis, Capulacmea radiata, Cardium hauniense, Solariella vaillanti, Solariella varicosa, Limopsis minuta; Aximulus ferruginosus, Ervilia castanea en Galeomma turtoni.
Vermits J.P. Kreps opnieuw de Bretoense kusten onveilig wil maken, werd daarna druk 'nagekaart' op de plattegrond om nieuwe interessante vindplaatsen te programmeren.
Afspraak op <u>15 februari</u> voor de tombola, de schelpenbeurs en de studie van Europese Bivalvia.

F. NOLF.

ERVARINGEN BIJ HET SCHELPENZOEKEN IN DE RODE ZEE.

15 oktober j.l. was het dan zover, met elf deelnemers, en met een grote voorraad moppen van onze leider, konden we vertrekken naar Egypte. Na een vermoeiende vliegtuigreis, een bezoek aan Kairo en omgeving, een nachtelijke treinreis, het bezichtigen van de Egyptische ruines in Karnak en Luxor en een veertien uur durende busrit langs de oude steden Dendera en Abydos, maar vooral door de woestijn, arriveerden we in het Sheraton-paradijs te Hurghada. De kreet dat wë 's anderdaags "schoon beestekes" gingen pakken lag reeds in de mond, maar we moesten wel oppassen voor de "stoutekes" met hun giftige pijltjes.
Als volslagen leek in het schelpen zoeken in een tropische zee, vond ik de eerste dagen zeer weinig in vergelijking met de meer geroutineerden onder ons. Dat is eigenlijk ook niet zo wonderlijk, want slakken kennen vrij goed de kunst om zich overdag te verstoppen. Echter na een geduldige uitleg en inwijding in de geheimen van het schelpen zoeken door onze leiders, ging het heel wat beter. De eerste les hadden we echter thuis al gekregen. Het is belangrijk dat er geen zaken vergeten worden die nodig kunnen zijn bij het zoeken . Wat hebben we zoal nodig : lange broek, hemd met lange mouwen, hoed, handschoenen, zwemvinnen, masker, snorkel, duikmes of plamuurmes, zakje (best gemaakt van gordijnstof) en ook interessant is een groot pincet om kleine schelpen tussen het koraal uit te halen. Om de schelpen mee terug naar huis te nemen hebben we formaline, watte en plastiek dozen nodig. Deze dozen moeten wel goed afsluiten. Het best is nog een toiletsteentje bij de schelpen te leggen, want de waanzinnige stank dat deze dieren verwekken is niet te verdragen.
Om terug te komen op het zoeken zelf, is het absoluut noodzakelijk om volledig gekleed te water te gaan. Vooral bij het rechtop zoeken is de rug en het hoofd een gemakkelijke prooi voor de brandende zon. Ook basketpantoffels zijn belangrijk. Zij bieden namelijk enige bescherming tegen eventuele zeeëgels en vooral beschermen zij de enkels die gemakkelijk kunnen gekwetst worden aan de soms vlijmscherpe koralen. Deze eencellige dieren hebben meestal netelcellen die bij contact met het lichaam soms brandend rode vlekken achterlaten.

Handschoenen beschermen ons daartegen, als we tussen de koraal-blokken liggen te woelen.
Ook bij het snorkelen dient men zich te beschermen tegen de zon. Doordat we meestal aan de oppervlakte drijven, komt de rug en de achterkant van de benen, overdekt met een klein laagje water, boven of juist onder water te liggen. En die kunnen dan zo mogelijk nog sneller verbranden. Op tijd van een half uur à drie kwartier kan je reeds zo rood zien als een kreeft. Het hemd en de lange broek beschermen je ook in dit geval tegen puntige uitsteeksels en netelcellen.

Schelpen zoeken, waar en hoe?

Naast de vele tweekleppigen en de stoottanden, die constant in het zand **leven**, zitten daar gedurende de dag ook heel wat buikpotigen. Om deze dieren te vinden moeten we vooral op sporen letten. De meeste soorten laten een duidelijk spoor achter, net alsof men met een vinger een streep in het zand heeft getrokken. Deze streep kan naar gelang de soort smal of breed zijn. Aan één van de twee uiteinden ervan zit gewoonlijk een schelp, en behoort meestal tot de Cerithidae, Terebridae, Mitridae of Conidae. Deze laatste kan men gewoonlijk al herkennen aan een veel breder en dieper spoor. Een algemene soort bij deze ingegraven Conussen is Conus arenatus. De gevaarlijke C. textile graaft zich wel in, maar blijft meestal met nog een stukje van zijn opvallend gekleurde schelp boven steken. Het is alsof hij wil zeggen : "Pas op, ik ben gevaarlijk".
Er zijn echter ook Conus-soorten die zich niet ingraven, maar gewoon op het zand zitten, of op, tussen of onder het koraal leven. De belangrijkste vindplaatsen van schelpen zijn uiteraard de stenen of dode stukken koraal. Zoals we dit kennen van in Bretagne of de Oosterschelde, zitten er veel schelpen onder de stenen. In de Rode Zee zijn de soorten alleen veel mooier. Cypraea's, Conussen en andere soorten vinden we meestal bij het kantelen der stenen. Ook in het zand juist er rond zitten verschillende soorten weekdieren. Lambis-, Cymatium- en Murex-soorten kruipen meestal half onder, of tegen de stenen.
Goed opletten is echter wel noodzaak. Vaak zitten er onder stenen of tussen koraal Murenen. Met hun vlijmscherpe tanden kunnen ze gemakkelijk je handen open scheuren.

Maar in de eerste plaats moet er nagekeken worden of het wel een echte steen is, waar we onder gaan kijken. De beruchte "Stonefish" heeft de onhebbelijke gewoonte, zoals zijn naam reeds verraadt, zich in een steen te vermommen. Eén prik van zijn , van gif voorziene rugstekels, is minstens even gevaarlijk als de beet van een Cobra.
Ik heb in dit korte verhaaltje, geen grote opsomming gegeven over alle schelpen die we gevonden hebben, maar ik heb geprobeerd enkele algemene inzichten te verschaffen over het verloop van een schelpenzoektocht.
Hierbij wens ik ook de organisators en leiders, de Heren DE BRAUWER en WELLENS hartelijk te danken, want zonder hen was deze fantastische reis waarschijnlijk een droom gebleven.

voor ARGONAUTA

L. STEPPE

VERSLAG MAANDVERGADERING 4JANUARI 1981

Gelukkig Nieuwjaar, aan wie ik mijn beste wensen voor 1981 nog niet heb overgemaakt.
Op 4 januari waren er een 10-tal jeugdleden op de vergadering en terecht, want aan al de aanwezigen werd een nieuwjaarsgeschenkje aangeboden. Bovenop kregen we nog schelpen van onze vriend Bart, die wij hierbij nogmaals bedanken voor zijn leuke attentie.
Met een gure wind buiten, maar met een optimale stemming, verbleven we gedurende ruim een uur in het zonnige Egypte.
Op de dia's komt het contrast goed tot uiting tussen de vervlogen rijke beschaving en de huidige armoede.
Na deze toeristische trip door dit wondermooie land, kwamen ook de schelpen aan de orde die we in de diepblauwe Rode Zee hebben gevonden.
Met enkele anekdotes over de ervaring bij het zoeken naar schelpen , kwamen we bij de traditionele tombola met een Tonna perdix als hoofdprijs. Daarna werd de vergadering beeindigd en gaven we rendez-vous voor de volgende maand.

Maandvergadering 1 februari 1981

De Heer Pickery is een verwoed verzamelaar van Trochidae en Haliotidae. Voor ons zal hij de eerste familie bespreken en dit aan de hand van een diareeks. Wees zeker aanwezig, want dit zal heel interessant worden!
Na de voordracht volgt weer onze maandelijkse Tombola.
Zorg dat je er bent !

JAARPROGRAMMA JEUGDAFDELING 1981

Alvast een voorproefje voor onze jeugdleden, voor wat er op het programma staat voor de eerste 6 maanden.

In januari verlaten we even het koude België om te genieten van de hete Egyptische zon. Een voordracht met dia's en foto's.
In februari gaan we een beetje bijleren over de Trochussen. Een voordracht die gegeven wordt door dhr. Pickery en dit eveneens met dia's.
Voor de maand maart hebben we een film in petto van MR. Anseeuw.
In april steken we even de hoofden bij elkaar, want dan gaan we weer eens fijn kwissen ! Een kwis over allerhande zaken voor mensen van 7 tot 77 jaar. En zoals gewoonlijk in april zullen wij een tocht plannen.
In de maand mei brengen we de vondsten mee van de tocht, die we dan zullen bespreken. En niet te vergeten is de maand mei de maand van de wisselbeker.
Voor juni gaan we een beetje werken aan de tentoonstelling die waarschijnlijk zal gehouden worden in oktober naar aanleiding van het 20-jarig bestaan van de club. Hieraan zullen de jeugdleden deelnemen en moeten we dus alles goed voorbereiden.

Zo, nu weten jullie alvast een beetje wat jullie te wachten staat. Voor meerdere informatie kunnen jullie steeds het maandblad ter hand nemen waarin de nodige uitleg verschaft wordt wat er de komende maand op het programma staat.
Als jullie soms nog ideeën hebben, wend je dan tot de leiding, wij staan steeds tot jullie beschikking.

Linda.

APORRHAIS PESPELICANI QUADRIFIDUS DA COSTA

PELIKAANSVOET

Een mooie lange latijnse naam heeft ons pelikaansvoetje wel. Het is een lange spitse horen met een 12 tal omgangen. De laatste die zoals steeds de mondopening vormt loop verder over de mondrand
plat en waaierig uit,
alsof het dier niet
goed geweten heeft
waar het moest uit-
scheiden met groeien.
Op sommige gave
exemplaren loop de
mondopening naar
onder uit in een
lang sihokanaal.
Alzo lijkt, van
achter bekeken, deze
mondrand er wel uit
als de zwemvliezige
poot van een pelikaan.

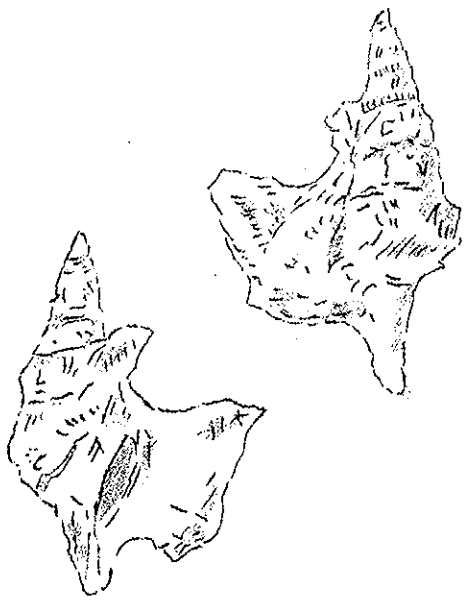

Over de laatste omgang,
deze van de mondopening dus, lopen twee rijen hoge,
Knobbelige ribben verder door tot over de verlengde mondrand.
De kleur varieert van licht bruin over geel naar wit.
Glanzend is zij slechts wanneer levend aangetroffen.
Zulk een vondst is vrijwel uitgesloten aan onze kust.
Het pelikaansvoetje wordt alleen gevist (levend) op de kust van Noord Holland.
Gewoonlijk is de hoogte van het pelikaansvoetje 3 cm, maar het kan gaan tot 4 1/2 cm. en dan een breedte hebben van 3 1/2 cm., de verlengde mondrand medegerekend.
Er wordt gezegd dat het pelikaansvoetje met succes in leven kan gehouden worden in een zeeaquarium. Het ware de moeite dit eens te proberen want van het leven van het dier weten we weinig of niets.Het is wel nodig te weten dat de ' Aporrhais pespelicani ' een aaseter is.

CHLAMYS VARIA (L.1758)

BONTE MANTEL
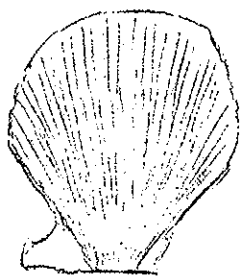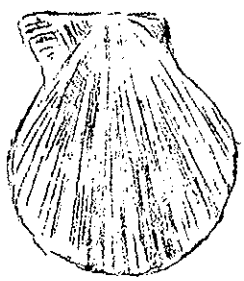
Chlamys varia behoort thuis bij de Pectinidae en is dus een familielid van de St. Jacobschelp (Pecten jacobaeus) en de Wijde Mantel (Chlamys opercularis).
Het is een tamelijk stevige schelp, hoger dan breed, met beide kleppen ongeveer even bol.
De oren zijn sterk verschillend in grootte, de achterste veel kleiner dan de voorste. Het rechter voorste oor heeft een inbochting voor de byssusdraden.
(Sommige soorten kweekleppigen hebben in de voet een byssusklier, die chitineachtige draden afscheidt. Deze draden die verharden in het zeewater, dienen om zich vast te hechten op stenen, hout en dergelijke).
De sculptuur van de bonte mantel bestaat uit ongeveer 25-35 smalle ribben, jonge exemplaren hebben ruwe opstaande schubbetjes.
De kleur varieert van paarsachtig, geel-oranje, roodbruin tot gevlekt.
Soms is de onderste klep een toon lichter. De binnenzijde is zwak gekleurd.
De horizontale diameter kan tot 55 mm. worden en de vertikale 65 mm. maar gewoonlijk zijn ze kleiner.
Bij ons op het strand vinden we meestal losse kleppen.
Chlamys varia leeft zeer diep langs de kust, soms tot 80 meter, vrij zwemmend of vastgehecht op een vaste ondergrond en komt voor in de Noordzee, Atlantische Oceaan en de Middellandse zee.